

Alkotmánybíróság**B u d a p e s t****Donáti u. 35-45.****1015**

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK	
KÖZIGAZGATÁSI KOLLÉGIUMA 3.	
FŐLAJSTROMSZÁM	
KEZDŐIRATON:	
Postán/Gyűjtőládába/Személyesen/E-mailen/Faxon/E-irat	
Érkezett:	2021 MÁJ 26.
PÉLDÁNY:	1. IV. 1. sz. sz. sz.
MELLÉKLET:	5. KÖZTÖK. sz. sz.
FŐLAJSTROMSZÁM:	
UTÓIRATON: 105.K.706.125/20	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A **Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság** (1055 Budapest, Falk Miksa utca 9-11., a továbbiakban: Indítványozó; képviselődében dr. Dudás Gábor ügyvéd; [redacted] ügyvédi meghatalmazás: I/1. számú melléklet), figyelemmel Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) 24. cikk (2) bekezdés d) pontjára, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján az alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

és

a **Kúria Kfv.II.37.001/2021/6. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 105.K.706.125/2020/12. számú ítélete végrehajtásának felfüggesztésére irányuló kérelmet** terjeszt elő.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/ 0 2 3 9 6 - 0 / 2021
Érkezett:	2021 JÚN 09.
Példány:	1
Melléklet:	10 db

Az Indítványozó kéri a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdésének b) pontja, valamint az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján állapítsa meg, hogy a Kúria Kfv.II.37.001/2021/6. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 105.K.706.125/2020/12. számú (a Kúria Kfv.II.37.001/2021/6. számú ítéletével hatályában fenntartott) ítélete, az Indítványozó Határozata 3. pontjával tett megállapításai körében alaptörvény-ellenes, és azokat az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés b) pontja, valamint az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg, mert sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, E) cikk (2) és (3) bekezdését, I. cikk (3) bekezdését, VI. cikk (3) és (4) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.

Az indítvány indokolásaként az Indítványozó az alábbiakat adja elő.

I. Előzmények (eljárás- és pertörténet)**A bejelentés és az Indítványozó határozata**

1. Az Indítványozóhoz bejelentés érkezett, amelyben a bejelentő az Adatkezelőnek az Európai Ügyészséghez csatlakozás kikényszerítésére vonatkozó aláírásgyűjtésével kapcsolatos adatkezelését kifogásolta.
2. Az Indítványozó adatvédelmi vizsgálati eljárást, majd ezt követően hivatalbóli (ex officio) adatvédelmi hatósági eljárást folytatott le.

3. Az Indítványozó az I/2. szám alatt csatolt NAIH/2020/974/4. számú, 2020. július 9-én kelt határozatában (a továbbiakban: Határozat)

- a) megállapította, hogy az Adatkezelő azáltal, hogy a „Csatlakozzunk az Európai Ügyészséghez!” elnevezésű kezdeményezéssel összefüggésben 2018. július 19. és 2019. május 30. között jogalap nélkül gyűjtötte kapcsolattartási célból az érintettek személyes adatait, megsértette a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2016. április 27-i európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: általános adatvédelmi rendelet vagy GDPR) 6. cikk (1) bekezdését és 9. cikk (1) bekezdését,
- b) megállapította, hogy az Adatkezelő azáltal, hogy nem nyújtott megfelelő tájékoztatást az adatkezelés valamennyi lényeges körülményéről, megsértette a GDPR 5. cikk (1) bekezdés a) pontját, 5. cikk (2) bekezdését és 13. cikkét,
- c) utasította az Adatkezelőt, hogy a Határozat véglegessé válásától számított 30 napon belül törölje a „Csatlakozzunk az Európai Ügyészséghez!” elnevezésű kezdeményezéssel összefüggésben 2018. július 19. és 2019. május 30. között az érintettektől kapcsolattartási célból gyűjtött valamennyi személyes adatot,
- d) az Adatkezelőt 1 000 000 Ft adatvédelmi bírság megfizetésére kötelezte.

A Fővárosi Törvényszék 105.K.706.125/2020/12. számú ítélete

- 4. Az Adatkezelő mint felperes keresetlevele nyomán a Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: Törvényszék) a 2020. október 15-én kelt, I/3. szám alatt mellékelt 105.K.706.125/2020/12. számú ítéletével (a továbbiakban: Elsőfokú Ítélet) a Határozat azon (3.) pontját, amelyben az Indítványozó utasította az Adatkezelőt, hogy a Határozat véglegessé válásától számított 30 napon belül törölje a „Csatlakozzunk az Európai Ügyészséghez!” elnevezésű kezdeményezéssel összefüggésben 2018. július 19. és 2019. május 30. között az érintettektől kapcsolattartási célból gyűjtött valamennyi személyes adatot, valamint ahhoz kapcsolódóan a kötelezettség teljesítésének írásban való igazolását, valamint a kötelezettség nem teljesítése esetén a határozat végrehajtásának elrendeléséről szóló rendelkezéseit megsemmisítette, ezt meghaladóan az Adatkezelő mint felperes valamennyi keresetét elutasította.
- 5. Az Elsőfokú Ítélet – jelen alkotmányjogi panasz szempontjából releváns – [43]-[46] bekezdései szerint a Törvényszék a keresetet részben azért ítélte alaposnak, mert az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 2. § (2) bekezdése értelmében személyes adatoknak a GDPR hatálya alá tartozó kezelésére a GDPR-t – többek között – a 61. § (1) bekezdés a) és c) pontjában meghatározott kiegészítésekkel kell alkalmazni. Az Infotv. 61. § (1) bekezdés a) pontja szerint az adatvédelmi hatósági eljárásban hozott Határozatában az Indítványozó a 2. § (2) és (4) bekezdésében meghatározott adatkezelési műveletekkel összefüggésben a GDPR-ban meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazhatja. E szabályozást tekintve az Indítványozó a jogvitával érintett ügyben kizárólag a GDPR által meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazhatta a felperes Adatkezelővel szemben megállapított jogsértés következményeként. Az Elsőfokú Ítélet indokolása szerint a Határozata a törlés jogalapjára vonatkozóan nem tartalmazta a konkrét

jogszabályi rendelkezés megjelölését, ezt az Indítványozó alperes a perben a GDPR 58. cikk (2) bekezdés d) pontjában jelölte meg, amely szerint a felügyeleti hatóság vizsgálati hatáskörében eljárva utasítja az adatkezelőt vagy az adatfeldolgozót, hogy adatkezelési műveleteit – adott esetben meghatározott módon és meghatározott időn belül – hozza összhangba a GDPR rendelkezéseivel.

6. A jelen alkotmányjogi panasz szempontjából releváns, az Elsőfokú Ítélet által adott jogértelmezés szerint *„E pont azonban – az alperes álláspontjával ellentétben – nem jelenti azt, hogy az alperes e rendelkezés keretében személyes adatok törlésére is utasíthatná az adatkezelőt. E rendelkezés nem nevesíti, és nem is foglalja magában a törlés elrendelésének jogkövetkezményét, arról a GDPR 58. cikk (2) bekezdés g) pontjában, és azon keresztül egyébek mellett a 17. cikkben rendelkezik.”*
7. Az Elsőfokú Ítélet indokolása értelmében a GDPR 58. cikk (2) bekezdés g) pontja szerint a felügyeleti hatóság korrekciós hatáskörében eljárva a 16., 17., illetve a 18. cikkben foglaltaknak megfelelően elrendeli a személyes adatok helyesbítését, vagy törlését, illetve az adatkezelés korlátozását, valamint a 17. cikk (2) bekezdésének és a 19. cikknek megfelelően elrendeli azon címzettek erről való értesítését, akikkel vagy amelyekkel a személyes adatokat közölték. Az Elsőfokú Ítélet mégis úgy foglalt állást, hogy *„[A] GDPR törléshez való jogról rendelkező 17. cikkének (1) bekezdése szerint – meghatározott feltétel fennállása esetén – az érintett jogosult arra, hogy kérésére az adatkezelő indokolatlan késedelem nélkül törölje a rá vonatkozó személyes adatokat, az adatkezelő pedig köteles arra, hogy az érintettre vonatkozó személyes adatokat indokolatlan késedelem nélkül törölje.”*
8. Az Elsőfokú Ítélet mindezek alapján a GDPR 58. cikk (2) bekezdés d) és g) pontját értelmezve arra jutott, hogy *„a személyes adatok törlésének elrendelésére a GDPR ismertetett rendelkezései értelmében csak az érintett kérése alapján van helye, az alperes az érintettek – mely a perbeli ügyben többszázezer személyt jelentett – nevében nem volt jogosult arra, hogy a megállapított jogsértés jogkövetkezményként az Adatok törlésére utasítsa a felperest. Az alperes e részben a hatáskörének megsértésével hozott döntést, ezért a határozatának 3. pontja és az ahhoz kapcsolódó további rendelkezések az Ákr. 123.§ (1) bekezdés a) pontja értelmében semmiesek. Tekintettel arra, hogy az alperes hatásköre nem terjedt ki az adatok törlésének elrendelésére, a bíróság mint szükségtelent mellőzte annak a kereseti vitatásnak az értékelését, amely a felperes véleménynyilvánításhoz fűződő jogára vonatkozott.”*

A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság ítélete

9. Az Elsőfokú Ítélettel szemben a felperes és az alperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.
10. Az Adatkezelő felperes felülvizsgálati kérelmét a Kúria nem fogadta be eljárásjogi okok miatt.
11. Az Indítványozó alperes felülvizsgálati kérelme nyomán, mely kizárólag az Elsőfokú Ítélet fenti részének megváltoztatására és a kereset teljes körű elutasítására vonatkozott, a Kúria a 2021. április 21-én kelt, és az Alperesnek 2021. május 10-én kézbesített, I/4. szám alatt mellékelt Kfv.II.37.001/2021/6. számú ítéletével (Felülvizsgálati Ítélet) az Elsőfokú Ítéletet hatályában fenntartotta.

12. A Kúria részben eltérő – jelen alkotmányjogi panasszal is érintett – indokolással megállapította, hogy az Indítványozó nem tett eleget az indokolási kötelezettségének, ezért álláspontja szerint a Határozat vitatott része érdemi felülbírálatra nem volt alkalmas. Ennek ellenére a Kúria azt is megállapította, hogy „a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem egyike sem vitatta az elsőfokú bíróság azon eljárását, hogy egy hiányosan indokolt határozat jogalapját részben hivatalból, részben az alperes perben előadott új érvelése alapján tette vizsgálat tárgyává. Emiatt a Kúriának – a felülvizsgálat keretei között – vizsgálnia kellett a további jogalapi hivatkozásokkal kapcsolatos ítéleti megállapításokat” (37. pont).
13. A Kúria ezt követően érdemben vizsgálta az Elsőfokú Ítélet Indítványozó által vitatott jogértelmezését.
14. A Felülvizsgálati Ítélet jelen alkotmányjogi panasszal vitatott megállapításai (38-42. pontjai) szerint a Kúria maradéktalanul egyetértett a Törvényszék jogi álláspontjával, „a GDPR 58. cikk (2) bekezdés d) és g) pontja, valamint ez utóbbihoz kapcsolódóan a 17. cikk tekintetében elvégzett jogértelmezése – az elsőfokú ítéletben kifejtett indokolás szerint – helyes volt, így szükségtelen volt a megismételt eljárás elrendelése, mert alperes hatásköre ezen intézkedés elrendelésére nem állt fenn.”
15. A Kúria szerint az Elsőfokú Ítélet helytállóan mutatott rá arra, hogy „az alperes által megjelölt GDPR 58. cikk (2) bekezdés d) pontja nem teremt jogalapot a hatóságnak az adatkezelő személyes adatok törlésére kötelezésére, ugyanis e rendelkezés a törlés intézkedés lehetőségét nem nevesíti. Az alperes felülvizsgálati érvelésével szemben a GDPR 4. cikk 2. pontjában meghatározott adatkezelés fogalmából sem következik a fenti pont alapján a törlésre vonatkozó döntés lehetősége, mert egyrészt a d) pont a törlésre utasítás jogát az adatkezelési műveletek GDPR rendelkezéseivel való összhangjának megteremtése érdekében teszi lehetővé, másrészt a személyes adatok törlését az 58. cikk (2) bekezdés g) pontja kifejezetten és külön nevesíti. A személyes adatok helyesbítésének vagy törlésének elrendelésére, illetőleg az adatkezelés korlátozására a GDPR 58. cikk (2) bekezdés g) pontja alapján kerülhet sor, az ott írt feltételek teljesülése esetén. A személyes adatok törlésének elrendelése szempontjából a 17. cikknek van relevanciája. A GDPR 17. cikk formál logikai értelmezését elvégezve az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a személyes adatok törlését e rendelkezés az érintett kérelme esetén teszi lehetővé. Következik ez a cikk címéből is, mely a törléshez („elfeledtetéshez”) való jogról rendelkezik, amely nyilvánvalóan a személyes adatok kezelésével érintett személyt, és nem az adatkezelőt vagy a hatóságot illeti meg. Emiatt az 58. cikk (2) bekezdés g) pontjának ítéleti értelmezése és nem alperesi értelmezése a helyes.”
16. A Kúria ezt követően – szintén a GDPR nyelvtani értelmezésére alapozva – arra jutott, hogy „az alperes a felülvizsgálati kérelmében tévesen érvelt azzal, hogy a 17. cikk (1) bekezdés első mondatának második fordulata, mely az adatkezelő kötelezettségét rögzíti a személyes adatok indokolatlan késedelem nélküli törlésére vonatkozóan, jogalapot teremt a hatóság törlésre vonatkozó kötelezésére. [...] A nyelvtani elemzés alapján a 17. cikk (1) bekezdés két tagmondata összefügg, a második tagmondatban leírt kötelezettség az első tagmondatban leírt jogosultság gyakorlásakor áll fenn. Itt kell megjegyezni, hogy az alperes erre a jogszabályi helyre maga sem utalt a peres eljárás során. A jogszabály együttes formál logikai és nyelvtani értelmezéséből egyaránt az következik, hogy az adatkezelő kötelezettsége az érintett kérelmére áll fenn a GDPR 58.

cikk (2) bekezdés g) pontja alapján. Emiatt az elsőfokú bíróság indokoltan állapította meg határozat 3. pontjába foglalt intézkedés tekintetében az alperesi hatáskör hiányát.

II. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései

17. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„E) cikk (1) Magyarország az európai népek szabadságának, jólétének és biztonságának kiteljesedése érdekében közreműködik az európai egység megteremtésében.

(2) Magyarország az Európai Unióban tagállamként való részvétele érdekében nemzetközi szerződés alapján - az alapító szerződésekből fakadó jogok gyakorlásához és kötelezettségek teljesítéséhez szükséges mértékig - az Alaptörvényből eredő egyes hatásköreit a többi tagállammal közösen, az Európai Unió intézményei útján gyakorolhatja. Az e bekezdés szerinti hatáskörgyakorlásnak összhangban kell állnia az Alaptörvényben foglalt alapvető jogokkal és szabadságokkal, továbbá nem korlátozhatja Magyarország területi egységére, népességére, államformájára és állami berendezkedésére vonatkozó elidegeníthetetlen rendelkezési jogát.

(3) Az Európai Unió joga - a (2) bekezdés keretei között - megállapíthat általánosan kötelező magatartási szabályt.”

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„VI. cikk (3) Mindenkinnek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.

(4) A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sarkalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(7) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

III. Az indítvány befogadhatósága feltételeinek teljesülése

18. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja szerint az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját;
19. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés
 - a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és
 - b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
20. Az Abtv. 27. § (2) bekezdése alapján jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet,
 - a) aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt,
 - b) akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz, vagy
 - c) akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed.
21. Az Abtv. 27. § (3) bekezdése szerint közhatalmat gyakorló indítványozó esetén vizsgálni kell, hogy a panaszában megjelölt, Alaptörvényben biztosított jog megilleti-e.
22. Az Indítványozó az alkotmányjogi panasz benyújtására való jogosultságát az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának mindkét fordulata, vagyis – a lent kifejtett részletes indokok alapján – arra alapítja, hogy
 - a) a Felülvizsgálati Ítélet sérti az Indítványozó Alaptörvényben biztosított, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében foglalt, tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, továbbá
 - b) az Elsőfokú Ítélet a fent meghatározott körben és a Felülvizsgálati Ítélet az alábbiakban kifejtett alaptörvényi rendelkezésekbe ütközően az Indítványozó hatáskörét az Alaptörvénybe ütköző módon korlátozza.

A benyújtásra a törvényi határidőn belül került sor

23. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve.
24. Az Indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét 2021. május 7-én vette át, az alkotmányjogi panasz benyújtására pedig az attól számított hatvan napon belül került sor.

Az Indítványozó érintettsége fennáll

25. Az Indítványozó az Abtv. 51. § (1) bekezdése szerint jogosultnak és az egyedi ügyben közvetlenül érintettnek tekintendő. Az Indítványozó közvetlen érintettségét megalapozza, hogy alperesként szerepelt a bírói döntések meghozatalához vezető peres eljárásban.

Az Indítványozó a jogorvoslati lehetőségeket kimerítette

26. Az Indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pontja alapján nyilatkozik, hogy a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 115. §-a alapján rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette, továbbá jogorvoslati lehetőség számára nincs biztosítva.

Az indítvány bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel

27. Az Abtv. 29. §-a szerint a tisztelt Alkotmánybíróság

- az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy
- alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.

28. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát [pl. 3458/2020. (XII. 14.) AB végzés 9. pont]. A jelen esetben ugyanakkor mindkét feltétel fennáll, mivel

- az Elsőfokú és a Felülvizsgálati Ítéletet érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség azonosítható,
- fennáll az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esete, mivel az Elsőfokú és a Felülvizsgálati Ítélet a közhatalmat gyakorló Indítványozó hatáskörét korlátozza oly módon, hogy az Indítványozó működésének súlyos zavarát eredményezik és az Indítványozó Alaptörvényben foglalt hatáskörét sérti [Abtv. 55. § (4a) bekezdés] (lásd a jelen indítvány V. pontját).

29. A tisztelt Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz elbírálása a közhatalmi jogkörben eljáró indítványozó esetében sem ütközik akadályba [3458/2020. (XII. 14.) AB végzés 8. pont].

30. Az Indítványozó álláspontja szerint a jelen ügyben a Tisztelt Alkotmánybíróságnak olyan alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdésekben kell döntenie, amelyek alapvetően határozzák meg a magyar adatvédelmi jogban a magyar Alaptörvény és az uniós jog, kiemelten a GDPR viszonyát. A Tisztelt Alkotmánybíróságnak először nyílik alkalma az általános adatvédelmi rendelet és a magyar Alaptörvény személyes adatok védelméhez való jogot garantáló rendelkezéseinek együttes értelmezésére, vagyis arra, hogy egyrészt kijelölje a magyar – alkotmányos jogállású – felügyeleti hatóság alkotmányjogi státuszát a magyar alkotmányos és az uniós jogi rendben, valamint alkotmányos értelmezését adja a felügyeleti hatóság ellenőrzési jogköre terjedelmének,

és végeredményben állást foglaljon arról, hogy a jelen ügyben megítélendő kérdésben az általános adatvédelmi rendelet releváns szabályozása összhangban áll-e az Alaptörvényben foglalt VI. cikk (3) bekezdésében foglalt alapvető joggal. A kérdés különösen fontos a magyar jogban: az adatvédelmi jogban a magyar alkotmányosság és jogértelmezés a rendszerváltozást követően európai mércével mérve is kiemelkedően magas alapjogvédelmet biztosított, mind a személyes adatok védelméhez való jog anyagi, mind eljárásjogi aspektusaiban. Az Indítványozó azt kéri, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság foglaljon állást abban a kérdésben, hogy a támadott bírói ítéletek által az általános adatvédelmi rendelet nyelvtani értelmezésével elfogadott hatáskörértelmezés összhangban van-e a magyar alkotmányozó által a magyar felügyeleti hatóságnak biztosítani kívánt ellenőrzési jogkörrel, és ezen keresztül a magyar jogban az adatvédelemben már elért alapjogvédelem szintjével.

31. Az Indítványozó rámutat e körben arra is, hogy alapvető alkotmányos jelentőségű kérdés, hogy az olyan, a személyes adatok védelméhez való jog érvényesülését általános jelleggel, valamennyi tagállamban azonosan és közvetlenül alkalmazandó uniós jogforrás esetén, mint a GDPR, milyen kötelezettségek terhelik a magyar bíróságokat olyan eljárás- és perjogi helyzetben, amelyben a magyar Alaptörvényben is rögzített hatásköri kérdés esetén több, egymással konkuráló nyelvtani értelmezés merül fel az alacsonyabb szintű jogszabály szövege alapján, a bíróság azonban az uniós jog egységes értelmezését biztosító előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését az Európai Unió Bíróságánál mellőzi, és jogértelmezését – az Alaptörvény 28. cikkében és az E cikk (2) bekezdésében foglaltakat figyelmen kívül hagyva – kizárólag a jogszabály szövegének nyelvtani értelmezésére alapítja. Az Indítványozó, mint az Alaptörvényben statuált független hatóság, amelynek hatáskörét is az Alaptörvény határozza meg, ezen keresztül azt kéri a Tisztelt Alkotmánybíróságtól, hogy ítélje meg, hogy az ilyen bírósági eljárás összhangban van-e az Indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogával.
32. Mindezek a kérdések a támadott bírói ítéletek alaptörvény-ellenességét alapvetően befolyásolják. Az Indítványozó álláspontja szerint a bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapításával és megsemmisítésével lehetőség nyílik a magyar Alaptörvény által biztosított alapjogvédelmi szint visszaállítására.

Res iudicata nem áll fenn

33. A jelen ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntések Alaptörvénnyel való összhangjáról a Tisztelt Alkotmánybíróság még nem döntött [Abtv. 31. § (2) bekezdés].

IV. A támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességének indokolása

IV.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont: az Elsőfokú Ítélet és a Felülvizsgálati Ítélet az Indítványozó Alaptörvényben biztosított hatáskörét az Alaptörvénybe ütköző módon korlátozzák és az Indítványozó súlyos működési zavarát eredményezik [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés, E) cikk (2)-(3) bekezdés, VI. cikk (3)-(4) bekezdés]

34. Az Alaptörvény VI. cikk (4) bekezdése értelmében az Indítványozó sarkalatos törvénnyel létrehozott független hatóság, amelynek alkotmányos, Alaptörvényben rögzített feladata a személyes adatok védelméhez való jog érvényesülésének ellenőrzése. Az Indítványozó alkotmányos jogállású szerv, hatáskörét is maga az Alaptörvény határozza meg a személyes adatok védelméhez való jog érvényesülésének ellenőrzésében.

35. Az Indítványozó alkotmányos jogállásának jelentőségét már az Infotv. indokolása is kiemelte, rögzítve, hogy „*az Alaptörvény VI. cikke – a vonatkozó alapjogok biztosítása mellett – rendelkezik arról is, hogy a személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sarkalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi, alkotmányos szintre emelve ezzel az említett alapjogok ellenőrzésére hivatott szerv függetlenségét.*” Az Infotv. indokolása az Indítványozó alkotmányos jelentőségű és jogállású szervként való szabályozását arra tekintettel tartotta szükségesnek, hogy az adatvédelmi biztosi intézményt az Alkotmány kifejezetten nem szabályozta, ellentétben az állampolgári jogok országgyűlési biztosával és a nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak felügyeletével megbízott országgyűlési biztossal. Az indokolás hangsúlyozta azt is, hogy „*[A] biztosi intézmény működése során bebizonyosodott, hogy az ombudsmani hatáskör és eszköztár nem nyújt megfelelő mozgásteret és lehetőséget a jogsértések kivizsgálására és szankcionálására. Az információtechnológia elterjedése, az ennek nyomán változó társadalmi szokások folytán, illetve a globalizáció által teremtett új helyzetben a '90-es évek közepén létrehozott ombudsmani rendszernél lényegesen hatékonyabb hatósági fellépésre van szükség. Erre a szerepre megfelelőbb szervezeti forma a hatóság, így az ombudsmani intézmény helyett az új kihívásokkal szembenézni képes hatóságot kell kialakítani. Az új körülmények szükségessé teszik, hogy az Alaptörvény koncepciójába illeszkedő és az európai uniós elvárásoknak megfelelő új szabályozás és szervezet jöjjön létre ezen a területen.*”
36. Az Infotv. elfogadásának idején – az általános adatvédelmi rendelet elfogadásáig – a 61. § (1) bekezdés a)-f) pontjai határozták meg az Indítványozó által tehető intézkedéseket. Eszerint az adatvédelmi hatósági eljárásban hozott határozatában a Hatóság a) elrendelhetette a valóságnak nem megfelelő személyes adat helyesbítését, b) *elrendelhetette a jogellenesen kezelt személyes adatok zárolását, törlését vagy megsemmisítését*, c) megtilthatta a személyes adatok jogellenes kezelését vagy feldolgozását, d) megtilthatta a személyes adatok külföldre továbbítását, e) elrendelhetette az érintett tájékoztatását, ha azt az adatkezelő jogellenesen tagadta meg, valamint f) bírságot szabhatott ki.
37. Az Infotv. 61. §-ához fűzött jogalkotói indokolás szerint a törvény meghatározza a Hatóság adatvédelmi hatósági eljárásában hozott határozatába foglalható intézkedések jellegét, a bírságkiszabás szempontjait és a bírság mértékét. Az indokolás rámutatott, hogy „*[A] hatósági eszköztár az adatvédelmi hatóság jogköreire vonatkozó európai uniós követelményekkel összhangban*” kiterjed például arra, hogy megtilthassa az adatkezelés folytatását, előírhatta a jogellenes kezelt személyes adatok zárolását, elrendelhesse azok külföldre továbbításának megszüntetését.
38. Az Indítványozó megjegyzi, hogy a jogosulatlanul kezelt adatok törlésére és megsemmisítésére vonatkozó hatáskört már a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 25. § (4) bekezdése is biztosította az akkor még nem hatóságként, hanem adatvédelmi biztосként eljáró felügyeleti szerv részére. E bekezdés úgy rendelkezett (először teremtve meg adatvédelmi hatósági típusú *ex officio* beavatkozási intézkedéseket), hogy ha az adatkezelő vagy adatfeldolgozó a személyes adatok jogellenes kezelését (feldolgozását) nem szüntette meg, az adatvédelmi biztос határozatban elrendelhetette a jogosulatlanul kezelt adatok zárolását, törlését vagy megsemmisítését, megtilthatta a jogosulatlan adatkezelést vagy adatfeldolgozást,

továbbá felfüggeszthette az adatok külföldre továbbítását.¹ A tisztelt Alkotmánybíróság korábbi joggyakorlata az adatvédelmi biztos Avtv. 25. § (4) bekezdésén alapuló törlés és megsemmisítés elrendelésére vonatkozó hatáskörét nem az információs önrendelkezési jog sérelmének, hanem épp ellenkezőleg, a személyes adatok védelméhez való jog egyik garanciájának tekintette. Az 1034/E/2005. AB határozat szerint „[A] fentiekből következik, hogy az Alkotmány 59. § (1) bekezdésében megfogalmazott személyes adatok védelméhez való jog korlátozhatóságának feltétele és egyben legfőbb garanciája is az adatkezelés célhoz kötöttsége, azaz alkotmányosan indokolható volta. Az adatkezelés időtartamának jogszabályi rögzítése pedig az alapjog-korlátozás egy további biztosítója. [...] További garanciát jelent az adatvédelmi biztos eljárása, aki, ha jogellenes adatkezelést észlel, az adatkezelőt az adatkezelés megszüntetésére szólítja fel, s ha az adatkezelő a jogellenes adatkezelést nem szünteti meg, határozattal elrendelheti a jogosulatlanul kezelt adatok törlését, megsemmisítését, megtilthatja a jogosulatlan adatkezelést [Avtv. 25. § (2) és (4) bekezdés].” Ezen intézkedések elrendelésére abban az esetben kerül sor hivatalból, ha az adatkezelés jogellenessége az adott adatkezelő vonatkozásában már jogerősen megállapításra került.

39. A GDPR hatályba lépésével az Infotv. 61. §-ának módosítására is sor került. Az Infotv. 61. § (1) bekezdés a) pontja hatálya alá tartozó esetekben – az uniós rendeleti jogforrási szint miatt – az Infotv. az általános adatvédelmi rendeletben foglalt intézkedések alkalmazását rendeli el, míg az Infotv. 61. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt esetekben az Infotv. továbbra is fenntartja a korábbi intézkedési eszköztárat, benne a jogellenesen kezelt személyes adatok törlésének és megsemmisítésének lehetőségével [Infotv. 61. § (1) bekezdés b) pont bc) alpont].
40. Az általános adatvédelmi rendelet célja – a jogszabály „indokolásának” is minősülő preambulumbekezdései szerint is – nem a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) által biztosított korábbi adatvédelmi jogvédelmi szint csökkentése, hanem megerősítése volt. Már az Irányelv 28. cikk (3) bekezdése² is a tagállamoktól „tényleges beavatkozási

¹ A hatáskört a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény módosításáról szóló 2003. évi XLVIII. törvény iktatta be az Avtv.-be. E módosító törvény indokolása szerint az Irányelv (28. cikk) határozta meg, hogy milyen hatáskörrel kell rendelkeznie az adatvédelem területén az úgynevezett felügyelő hatóságnak (vagy hatóságoknak). Ilyen felügyelő hatóság volt az adatvédelmi biztos, akinek az azt megelőző hatáskörét a törvény indokolása „sokkal szűkebbnek” minősítette, mint amit az Irányelv előírt. Ezért módosította a törvény az adatvédelmi törvény vonatkozó rendelkezéseit, és kiegészítette az adatvédelmi biztos hatáskörét bizonyos hatósági jellegű jogosítványokkal. Ennek megfelelően az adatvédelmi biztosnak lehetősége lett arra, hogy elrendelje a jogellenes adatkezelések zárolását, törlését vagy megsemmisítését, hogy megtiltsa a jogosulatlan adatkezeléseket vagy feldolgozásokat, valamint, hogy felfüggeszse az adatok külföldre továbbítását. Az indokolás arra is kitért, hogy „[A] jogosítványok kibővítése pedig uniós követelmény, és a többi tagállamban is az adatvédelmi ombudsman látja el ezeket a feladatokat.”

² 95/46/EK irányelv 28. cikk (3) bekezdés: A hatóságok különösen a következő jogosultságokkal rendelkeznek: - vizsgálati jogkör, mint például az adatfeldolgozási műveletek tárgyát képező adatokhoz való hozzáférés joga, továbbá a felügyeleti feladatok ellátásához szükséges adatok gyűjtésének joga, - tényleges beavatkozási jogosultságok, mint például a 20. cikknek megfelelően végzett adatfeldolgozási műveletek megkezdése előtti véleményezés joga, e vélemények megfelelő közzétételének biztosítása, az adatok zárolásának, törlésének vagy megsemmisítésének elrendelése, az adatfeldolgozás átmeneti vagy végleges tilalmának megállapítása, az adatkezelő figyelmeztetése vagy megrovása, illetve az ügy nemzeti parlament vagy más politikai intézmény elé terjesztése, - bírósági eljárásban való részvétel joga az irányelv értelmében elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén, továbbá e jogsértések igazságszolgáltatási hatóságok elé terjesztésének joga.

jogosultságokat” várt el, köztük kifejezetten nevesítve a személyes adatok törlésére és megsemmisítésére vonatkozó felügyeleti hatósági hatáskört.

41. A GDPR – már a címében is – kiemelte azokat a jelentős társadalmi-gazdasági változásokat, amelyeket az adatvédelmi jog megújítását, rendeleti szintű szabályozását, és amelyek a felügyeleti hatóságok jogköreinek megerősítését indokolták.
42. A GDPR (5) preambulumbekzdése szerint a belső piac működéséből eredő gazdasági és társadalmi integráció lényegesen megnövelte a személyes adatok határokon átnyúló áramlását. Megnövekedett az állami és a magánszereplők, köztük a természetes személyek, egyesületek és a vállalkozások között Unió-szerte zajló személyes adatok cseréje.
43. Az Indítványozó kiemeli azt is, hogy olyan (digitális) korban, a digitális (adatalapú) forradalom korában élünk, amikor a személyes adatok önmagukban is óriási vagyoni értékkel bírnak („*data monetisation*”), amely nem csak a személyes adatok „*piacán*” teremti új és a korábbiaknál sokkal veszélyesebb helyzetet a jogellenesen kezelt személyes adatokkal kapcsolatos visszaélések esetén, hanem a felügyeleti hatóságokat is új kihívások elé állítja. Mind az állami, mind a magánszférában – az Indítványozónak már a GDPR elmúlt pár évében folytatott gyakorlatában is - többszázzezres, akár milliós nagyságrendű érintett is megjelenhet az adatvédelmi jogsértéssel érintettek körében. A jogellenesen kezelt személyes adatok, az adatvagyonnak már pusztán birtoklása is az adatkezelő számára gazdasági, politikai stb. versenytársaihoz képest olyan előnyt képes biztosítani, amelynek negatív következményei nem csak szűken az adatvédelmi jogban érezhetők. Ezért is emeli ki a GDPR (6) preambulumbekzdése, hogy a gyors technológiai fejlődés és a globalizáció új kihívások elé állította a személyes adatok védelmét. A személyes adatok gyűjtése és megosztása jelentős mértékben megnőtt. A technológia a vállalkozások és a közhatalmi szervek számára tevékenységük folytatásához a személyes adatok felhasználását minden eddiginél nagyobb mértékben lehetővé teszi. Az emberek egyre nagyobb mértékben hoznak nyilvánosságra és tesznek globális szinten elérhetővé személyes adatokat. A technológia egyaránt átalakította a gazdasági és a társadalmi életet, és egyre inkább elősegíti a személyes adatok Unión belüli szabad áramlását és a személyes adatok harmadik országok és nemzetközi szervezetek részére történő továbbítását, biztosítva egyúttal a személyes adatok magas szintű védelmét.
44. Az Indítványozó az általános adatvédelmi rendeletjogalkotói indokolásából és célkitűzéseiből különösen kiemeli, hogy az általános adatvédelmi rendelet (7) preambulumbekzdése a fentiek miatt utal kifejezetten „*az erős kikényszeríthetőségre*”, sőt a (9) preambulumbekzdés kifejezetten fenn is tartja az Irányelv „*célkitűzéseit és elveit*”. Az általános adatvédelmi rendelet (10)-(11) preambulumbekzdései pedig azonos védelmet és „*az egyes tagállamokban a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályok betartásának ellenőrzéséhez és biztosításához egyenértékű hatáskört és [...] azonos szankciókat*” rendel előírni. Az azonos védelem és hatósági intézkedési eszköztár biztosításának az általános adatvédelmi rendelet kiemelt figyelmet szentel, a (13) preambulumbekzdés „*valamennyi tagállamban azonos szankciók alkalmazását*” kívánja meg, a (14) preambulumbekzdés szerint pedig a természetes személyeket a személyes adataik kezelésével kapcsolatban e rendelet alapján nyújtott védelem állampolgárságtól és lakóhelyüktől függetlenül megilleti.

45. Az Indítványozó utal arra, hogy a magyar alkotmányozó hatalom már az Alaptörvény, majd az Infotv. elfogadásának idején tisztában volt e kihívásokkal. Ezt mutatja, hogy az általános adatvédelmi rendeletről is függetlenül a magyar felügyeleti hatóság, sőt már az adatvédelmi biztos is kiemelkedően széles hatósági eszköztárral rendelkezett, ahogyan a személyes adatok védelméhez való jog érvényesülésében bekövetkező változásokat jelezte az is, hogy az Alaptörvény az Indítványozó függetlenségét és hatáskörét olyan súlyúnak ítélte meg, hogy arról külön alaptörvényi szabályt foglalt magában.

IV.2. A felügyeleti hatóság Alaptörvényben biztosított „ellenőrzési” hatáskörének kiüresítése

46. Az Alaptörvény VI. cikk (4) bekezdése előírja, hogy az Indítványozó ellenőrzi a személyes adatok védelméhez való jog érvényesülését. Az Indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvényben foglalt eme felhatalmazás önálló alkotmányjogi tartalommal bír és nem jelenthet tartalom nélküli, a tényleges beavatkozás hatékony lehetőségét nélkülöző csupán formális ellenőrzést, valamint nem szorítkozhat csupán represszív célú és tartalmú intézkedésekre.
47. Az „ellenőrzés” az Indítványozó számára nem csak azt jelenti, hogy megállapíthatja a jogsértést és közrendi tartalmú adatvédelmi bírságot szabhat ki, hanem azt is, hogy az adatkezelés garanciáit nélkülöző adatkezelést érdemben és hatékonyan meg tudja szüntetni. Az adatkezeléshez nem szükséges a felügyeleti hatóság (az Indítványozó) előzetes engedélye, hanem hatósági felügyeleti típusú ellenőrzést végez. A törlés, illetve eme intézkedésben bennefoglaltan a megsemmisítésre való felhatalmazottság, de legalábbis ezen intézkedések elrendelhetőségének mérlegelése, a felügyeleti hatóság számára azt biztosítja, hogy a személyes adatok jogellenes kezelése esetén a hatóság hatósági eszközökkel is érdemben és ténylegesen rá tudja kényszeríteni az adatkezelőt arra, hogy az általános adatvédelmi rendeletben meghatározott feltételeknek meg nem felelően kezelt személyes adatok ilyen kezelése megszűnjön, amennyiben a felügyeleti hatóság úgy ítéli meg, hogy ez a személyes adatok védelméhez való jog biztosítása érdekében szükséges és arányos beavatkozás.
48. Valamennyi GDPR szerinti adatkezelési jogalap esetén az adatkezelőnek meg kell felelnie a GDPR rendelkezéseinek, személyes adatot ekkor kezelhet. A felügyeleti hatóságnak nem csak kérelemre, hanem hivatalból induló eljárása is van, az officialitás elvének megfelelően, amelyben hivatalból tehet intézkedéseket.
49. Az Indítványozó rámutat, hogy ugyan az Alaptörvény VI. cikk (4) bekezdése nem határozza meg az ellenőrzés tartalmát, ez azonban Indítványozó álláspontja szerint nem jelentheti azt, hogy az Alaptörvény e szabályának nincs normatív tartalma és nem következik belőle a felügyeleti hatóság ellenőrzési hatáskörére nézve meghatározható alkotmányos követelmény. Ezen ellenőrzés alkotmányos tartalmát az Indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény VI. cikk (3)-(4) bekezdése és mivel a személyes adatok védelmét uniós rendeleti jogforrás szabályozza, az E cikk (2)-(3) bekezdés adja meg, vagyis az ellenőrzésnek olyannak kell lennie, amely képes a személyes adatok védelmére és érvényesülésének kikényszerítésére uniós szinten is egységesen és hatékonyan. Az ellenőrzési hatáskör alaptörvényi statuálásával azonban az Indítványozó álláspontja szerint ellentétes az, ha – mint ahogyan az a támadott bírói döntésekben szerepel – a felügyeleti hatóság kógens, mérlegelést nem engedő módon elzárta a jogellenesen kezelt személyes adatok törlésére való utasítástól, ideértve ezek megsemmisítésének elrendelését is. Úgyszintén ellentétes e hatáskörrel az, ha a

felügyeleti hatóság nem rendelkezik érdemi, a tényleges beavatkozást lehetővé tevő represszív és reparációs eszközökkel.

50. Az Indítványozó álláspontja szerint azok a jogszabályi rendelkezések, illetve az a bírói jogértelmezés, amely kizárja vagy korlátozza, hogy a felügyeleti hatóság a személyes adatok védelméhez való jog érvényesülése érdekében a jogellenes adatkezelést érdemben, ténylegesen és a jogsérelem tényleges elhárítása érdekében reparálja, az Alaptörvény VI. cikk (3)-(4) bekezdésébe és az E) cikk (2)-(3) bekezdésébe ütköznek.

IV.3. Az uniós jog értelmezése az Alaptörvényben foglalt személyes adatok védelméhez való érvényesülését sérti

51. Az Elsőfokú Ítélet és a Felülvizsgálati Ítélet jogértelmezése – bevallottan – a GDPR 58. cikk (2) bekezdés d) és g) pontjának formállogikai és nyelvtani értelmezésén alapul. A támadott ítéletek értelmezésének összefoglaló következtetése és gyakorlati következménye az, hogy az Indítványozónak a GDPR 58. cikk (2) bekezdés d) pontjára alapozva azért nincs hatásköre a törlésre utasításra, mert ez a pont ezt így nem tartalmazza, míg a g) pont esetén azért nincs, mert csak az érintett kérelmére lehet ilyet elrendelni.
52. Bár az Indítványozó ezt a kógens és mérlegelést nem engedő értelmezést és az ítéletekből következő eljárásrendet önmagában is *contra legem* és *contra consitutionem* értelmezésnek tartja a lentebb kifejtettek szerint, az Indítványozó álláspontja szerint ez az értelmezés az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében foglalt alapvető jog magyar jogban és alkotmányossági rendszerében eddig elért alapjogvédelem szintjét csökkenti azon túl, hogy az Alaptörvény VI. cikk (4) bekezdésében foglaltakkal is ellentétes eredményre vezet az Indítványozó hatásköreinek alaptörvény-ellenes korlátozásával és működésének súlyos zavarával.
53. A tisztelt Alkotmánybíróság az Alaptörvény E) cikk (2) bekezdésének értelmezéséről szóló 22/2016. (XII. 5.) AB határozat 69. bekezdésében rögzítette, hogy amennyiben valószínűsíthető, hogy az Alaptörvény E) cikk (2) bekezdésén alapuló hatáskörgyakorlás folytán sérül az emberi méltóság, *más alapvető jog*, Magyarország szuverenitása (ideértve az általa átadott hatáskörök terjedelmét is), illetve történeti alkotmányán alapuló önazonossága, az Alkotmánybíróság erre vonatkozó indítvány alapján, hatáskörei gyakorlása során vizsgálhatja, hogy a vélt sérelem valóban fennáll-e.
54. Amennyiben az Elsőfokú Ítélet és a Felülvizsgálati Ítélet által az általános adatvédelmi rendelet 58. cikk (2) bekezdés d) és g) pontjának értelmezésére adott álláspontja az irányadó, vagyis ezt kell az uniós jog irányadó, kötelezően és közvetlenül alkalmazandó tartalmának tekinteni, az az Indítványozó szerint felveti, hogy az uniós jog ilyen értelmezése összhangban van-e az Alaptörvény VI. cikk (3)-(4) bekezdésében, valamint az E) cikk (2) bekezdésében foglaltakkal.
55. Az Elsőfokú Ítélet és a Felülvizsgálati Ítélet következménye ugyanis az, hogy a magyar jogban és alkotmányos rendszerben a GDPR hatályba lépése előtti tagállami hatáskörgyakorlást jelentősen korlátozza, lényegében az addig a magyar jogban – a tisztelt Alkotmánybíróság által is adatvédelmi garanciaként – elismert felügyeleti hatáskört megvonja. Az Indítványozó rámutat, hogy a hatáskörkorlátozást és a magyar jog szélesebb körű alapjogvédelmi szintjét jól mutatja, hogy az Infotv.-en alapuló

adatkezelés esetén az Infotv. alapján a felügyeleti hatóságot továbbra is megilleti a törlésre utasítás, a GDPR-on alapuló adatkezelés esetén azonban nem.

56. Az Indítványozó rámutat arra is, hogy az Elsőfokú Ítélet és a Felülvizsgálati Ítélet aszerint sem tesz különbséget, vagy legalábbis erre nem utal az indokolásában, hogy az adatkezelésre milyen jogalapon³ kerül sor. A támadott bírói ítéletek hangsúlyozzák is, hogy nem vizsgáltak semmilyen egyéb körülményt, mivel álláspontjuk szerint a GDPR hivatkozott szabályainak kógens és kivételt nem tűrő értelme az, hogy a felügyeleti hatóságnak nincs hatásköre hivatalból törlésre utasítani az adatkezelőt.
57. Az Indítványozó álláspontja szerint egy ilyen megközelítésnek beláthatatlan következményei vannak. Az Indítványozó gyakorlata ugyanis azt mutatja, hogy az adatkezelők számára még az Indítványozó fellépését és a jogsértés megállapítását⁴ követően sem evidencia, hogy a jogellenesen kezelt adatokat törölni kell. A gyakorlat arra is rámutatott, hogy vannak adatkezelők, akik az érintettek és harmadik személyek személyes adatait is kezelik, anélkül, hogy az érintettnek és a harmadik személynek bármiféle lehetősége és egyáltalán tudomása volna az adatkezelőnél történő igényérvényesítésre, vagy arra, hogy ezt követően valóban sor kerüljön a személyes adatai törlésére. Az Indítványozó egyértelmű tapasztalata az, hogy az érintetti – kötelező, előzetes – joggyakorlásnak, amelyet a támadott bírói döntések elvárnak a felügyeleti hatósági jogérvényesítése helyett, az egyedi kérelemre történő eljárásnak, nincs visszatartó ereje, és ha egyedi ügyben sor kerül is a törlésre, az Indítványozó szerint az ítéletek által előírt jogérvényesítési út jelentősen hátrányosabb az érintettek számára, mint a hivatalbóli kötelezés elrendelhetősége.
58. Az Indítványozó gyakorlata szerint az a helyzet is előállhat, hogy maga az adatkezelő sem képes az érintett elérésére, a törlés lehetőségéről való tájékoztatásra, de az ítéletek eredményeképpen a felügyeleti hatóság sem léphet fel majd ilyen esetben: bár bírságot lehet bírságozni, a jogellenesen továbbkezelt adatbázisok törlését a felügyeleti hatóság nem érheti el.⁵ A Felülvizsgálati Ítélet maga is utalt a jelen ügyben arra, hogy a jogerősen

³ GDPR 6. cikk (1) A személyes adatok kezelése kizárólag akkor és annyiban jogszerű, amennyiben legalább az alábbiak egyike teljesül: a) az érintett hozzájárulását adta személyes adatainak egy vagy több konkrét célból történő kezeléséhez; b) az adatkezelés olyan szerződés teljesítéséhez szükséges, amelyben az érintett az egyik fél, vagy az a szerződés megkötését megelőzően az érintett kérésére történő lépések megtételéhez szükséges; c) az adatkezelés az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettség teljesítéséhez szükséges; d) az adatkezelés az érintett vagy egy másik természetes személy létfontosságú érdekeinek védelme miatt szükséges; e) az adatkezelés az érintett vagy egy másik természetes személy létfontosságú érdekeinek védelme miatt szükséges; f) az adatkezelés az adatkezelő vagy egy harmadik fél jogos érdekeinek érvényesítéséhez szükséges, kivéve, ha ezen érdekekkel szemben elsőbbséget élveznek az érintett olyan érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai, amelyek személyes adatok védelmét teszik szükségessé, különösen, ha az érintett gyermek. Az első albekezdés f) pontja nem alkalmazható a közhatalmi szervek által feladataik ellátása során végzett adatkezelésre.

⁴ GDPR 17. cikk (1) bekezdés d) pont

⁵ Az Indítványozó megjegyzi, hogy bár a hatósági gyakorlatában is érvényesített alapjogvédő funkciójánál és szemléleténél fogva az adatkezelőket érő hátrányok figyelembevételére korlátozottan van lehetősége, de az adatkezelői oldalon is jelentős sérelmeket okozhat ez a jogértelmezés. Az Indítványozó gyakorlatában tömeges személyes adat kezelése esetén előfordult, hogy maga az adatkezelő sem képes az érintettek egyedi adatainak törlésére, vagyis a gyakorlatban lehetetlen lesz a törlés végrehajtása egyedi kérelmek alapján (pl. egy többszáz- vagy ezeroldalas iratanyagban elszórt személyes adatok esetén). Úgyszintén megfontolást érdemel, hogy a bírság kellő visszatartó erővel bír-e önmagában. Az Indítványozó eddigi gyakorlatában a törlésre utasítást a bírságösszeg kialakításánál figyelembe vette. Végül az adatkezelői oldalon figyelembe veendő az is, hogy az adatvédelmi bírság nem fogja-e a „jogsértés árát” képezni: vagyis mire az érintettek élni fognak jogaikkal, majd a felügyeleti hatósághoz fordulnak és a hatósági lefolytatására sor kerül, az adatkezelő továbbkezeli a személyes adatokat (e tekintetben a tiltás és a korlátozás sem azonos erejű, csereszabatos intézkedés), „kitermelve” az adatvédelmi bírság összegét.

megállapított jogellenes adatkezelés többszázezer személyt érintett. Ezt azonban az Elsőfokú és a Felülvizsgálati Ítélet éppen amellel való érvként fogadta el, hogy emiatt nem lehet törölni a személyes adatokat. Az Indítványozó azonban rámutat, hogy amennyiben a támadott bírói döntések által elfogadott eljárásrendben kerülhet sor igényérvényesítésre, akkor az érintettnek először az adatkezelőnél kell kérnie a személyes adatainak törlését, majd ezt követően kerülhet sor az Indítványozó eljárására a GDPR 77. cikke alapján. Ez egy többszázezer vagy többmillió érintettet is érintő jogellenes adatkezelés esetén az Indítványozó működésében kezelhetetlen mennyiségű hatósági ügyet is jelenthet, egyben az érintetti jogérvényesítésre is hátrányosan hat, amelynek lezárásáig az adatkezelő – jogellenes – kezelésében maradnak a személyes adatok érdemi felügyeleti kontroll nélkül.

IV.4. Contra legem és contra constitutionem jogértelmezése

59. Az Indítványozó álláspontja szerint az Elsőfokú Ítéletnek és a Felülvizsgálati Ítéletnek az Alaptörvény 28. cikkével ellentétben, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével ellentétes, az ügy alapjogi vonatkozásait figyelmen kívül hagyó, pusztán nyelvtani értelmezésre alapított jogértelmezése egyben az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdését és (4) bekezdését is sérti, vagyis lényegesen csökkenti a személyes adatok védelméhez való jog érvényesülésének elért szintjét, illetve alaptörvény-ellenesen korlátozza az Indítványozó alaptörvényben foglalt hatáskörét.
60. Az Indítványozó felhívja a tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét arra, hogy a támadott ítéletek egyetlen érve az indítványozói hatáskör kizártságára, hogy a jogszabály nyelvtani értelmezéséből e hatáskör kizártsága következik. Az Alaptörvény 28. cikke alapján azonban nyelvtani értelmezés nem lehet kizárólagos jogértelmezési eszköz: az Elsőfokú Ítélet és a Felülvizsgálati Ítélet azonban más körülményre nem volt figyelemmel.
61. Az Alkotmánybíróság joggyakorlatában az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Ennek megítélésekor a tisztelt Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt a kérdést vizsgálja, hogy a bíróság felismerte-e az ügy alapjogi vonatkozásait. Ezt az Alkotmánybíróság például a 3/2015. (II. 2.) AB határozatban rögzítette: „Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvénynek ez a rendelkezése a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélkező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék [...]. Ebből a kötelezettségből következik, hogy a bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgástér keretein belül azonosítani kell az elé kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjogi alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie. A bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes.”

62. Erre tekintettel a fentiek következménye, hogy vizsgálni kell, a bírói döntés ezekre az alapjogi vonatkozásokra figyelemmel, az érintett alapjog alkotmányos tartalmát érvényre juttatva értelmezte-e az alkalmazandó jogszabályokat. E tekintetben nem csak az a kérdés, hogy a bírói döntés formálisan figyelembe vette-e az Alaptörvény valamely rendelkezését, hanem az is, hogy az ügyben releváns alaptörvényi rendelkezéseket, azok tartalmát érvényesített-e.
63. Az a kérdés, hogy az Alaptörvény VI. cikk (4) bekezdése által életre hívott felügyeleti hatóság ellenőrzési jogosítványainak terjedelme, illetve valamely hatáskörének korlátozása, sőt mint jelen esetben, megvonása hogyan érinti az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében foglalt személyes adatok védelméhez való jogát, olyan természetű, amely mindenképpen ezen alapjog alkotmányos tartalmának értelmezését igényelte volna, illetve az eljáró bíróságok – az Alaptörvény 28. cikkére és E) cikk (2)-(3) bekezdésére tekintettel – kötelesek lettek volna az uniós jog értelmezésénél a magyar Alaptörvény tartalmát is kibontani, és az uniós jogot ezzel ütköztetni, figyelembe venni mind az Infotv., mind az általános adatvédelmi rendelet fent hivatkozott magyarázatait. A támadott bírói döntések azonban az Indítványozó hatáskörének hiánya tekintetében nem kifogásolták sem az adatkezelés jogalapját, sem más konkuráló alapjogot, hanem csupán egy absztrakt, és a jogszabály szövegében is az egyik legszűkítőbb értelmezést fogadták el. Ahogy arra az Indítványozó rámutatott már a peres eljárás során is, nyelvtani értelmezéssel is levezethető a GDPR 58. cikk (2) bekezdés d) és g) pontjából olyan jogértelmezés, amely a fenti egyéb, alkotmányos jelentőségű elvárásokkal és az Alaptörvény VI. cikk (4) bekezdésével is összhangban áll: a támadott bírói döntések értelmezése nyelvtanilag abban áll, hogy csak akkor köteles az adatkezelő a törlésre, ha az érintett kéri ezt.
64. Az Indítványozó felhívja arra a Tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét, hogy az Indítványozó már a felülvizsgálati kérelmében is kifejezetten jelezte aggályait, mind az Európai Unió Alapjogi Chartája, mind az Alaptörvény 28. cikke és VI. cikk (3) bekezdésével összefüggésben (I/5. melléklet).
65. Az Indítványozó ugyanakkor rámutat arra, hogy ez a jogértelmezés amellet, hogy a fentiek szerint teljesen figyelmen kívül hagyta az ügy alapjogi vonatkozásait, egy másik ugyanilyen nyelvtani értelmezéssel is helyettesíthető: a két mellérendelő tagmondat egymástól függetlenül is értelmezhető, sőt értelmezendő (ahogy az idegen nyelvi szövegváltozatok sem következtető mellékmondati kapcsolatra utalnak, ellentétben a Felülvizsgálati Ítélet sugalmazásával): az érintett jogosult valamire, és egyébként az adatkezelő köteles valamire. Az első, a támadott bírói ítéletek szerinti felfogás jóval szűkebb a másodiknál, hiszen ez általánosítva azt jelenti, hogy az adatkezelő, hacsak az érintett kifejezetten nem kéri az adatai törlését, akár az Indítványozó kötelezésével szemben is szabadon folytathat jogellenes személyesadat-kezelést is – akár olyat is, amely a GDPR egyetlen további rendelkezésének sem felel meg, sőt, már jogalapjában is érvénytelen. Az Indítványozó álláspontja szerint ez nyilvánvalóan ellentétes a GDPR előírásaival, nyilvánvalóan kiüresíti az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésében foglalt alapjog gyakorlati és tényleges érvényesülését, továbbá nyilvánvalóan kiüresíti a felügyeleti hatóságnak az Alaptörvény VI. cikk (4) bekezdésében foglalt ellenőrzési felhatalmazását, hiszen akár az általános adatvédelmi rendelet alapvető elveinek és szabályainak sérelmét is megállapíthatja, a jogsérelem érdemi és tényleges reparálására nem képes.

66. A tisztelt Alkotmánybíróság szerint a jogbiztonság követelményével összefüggésben állapította meg, hogy egy szabályozás felülírása a bíróságok részéről már nem jogértelmezési, hanem contra legem jogalkalmazási - tulajdonképpen jogalkotási - tevékenységet jelent, ami felveti a bíróságok törvényeknek való alávetettsége elvének a sérelmét: „A jogállamiság elvéből, követelményéből az is következik, hogy a jogértelmezés nem válhat a jogalkalmazó szerv önkényes, szubjektív döntésének eszközévé. Ellenkező esetben sérülne a jogbiztonság követelménye, a jogalkalmazó szervek döntéseire vonatkozó kiszámíthatósági és előre láthatósági elvárás” [3026/2015. (II. 9.) AB határozat 27. pont]. E megállapításokat a tisztelt Alkotmánybíróság később irányadónak tekintette a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben, és elismerte, hogy a contra legem jogalkalmazás a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére vezethet. Ennek a megállapításnak azonban kivételes esetben lehet helye, és a bírói jogértelmezés kirívó - alapjogi relevanciát elérő - hibája csak akkor merülhet fel, ha a következő - egymást erősítő - feltételek együttes fennállása megállapítható:

- egyrészt, ha a bíróság - a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, mint eljárásjogi jellegű alapjog egy aspektusát, az indokolási kötelezettséget sértő módon - nem indokolja meg, hogy az adott jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat miért nem alkalmazza,
- másrészt, ezzel párhuzamosan, ha a bíróság a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem veszi figyelembe,
- harmadrészt, ha a bíróság döntését egy olyan bírósági joggyakorlatra alapítja, amelynek alapjául szolgáló jogi normákat a jogalkotó új jogi szabályozás elfogadásával és hatálybaléptetésével összefüggésben kifejezetten hatályon kívül helyezett [20/2017. (VII. 18.) AB határozat 29. pont].

67. A 12/2021. (IV. 14.) AB határozat visszautalva a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatára, szintén megállapította, hogy a bírói döntés akkor contra legem - és egyben contra constitutionem -, amennyiben:

1. az eljáró bíróság ítéletének indokolásában nem tartalmazott arra vonatkozó érvelést, hogy miért hagyta figyelmen kívül az adott jogkérdésre irányadó hatályos jogszabályi rendelkezéseket,
2. nem vette figyelembe az ügyre irányadó jogi normákat,
3. olyan bírósági gyakorlatra alapozva hozta meg döntését, amelynek alapjául szolgáló normát a jogalkotó már hatályon kívül helyezett.

68. A tisztelt Alkotmánybíróság gyakorlata szerint egy szabályozás felülírása a bíróságok részéről már nem jogértelmezési, hanem contra legem jogalkalmazási – tulajdonképpen jogalkotási – tevékenységet jelent, ami felveti a bíróságok törvényeknek való alávetettsége elvének a sérelmét. A jogállamiság elvéből, követelményéből az is következik, hogy a jogértelmezés nem válhat a jogalkalmazó szerv önkényes, szubjektív döntésének eszközévé. Ellenkező esetben sérülne a jogbiztonság követelménye, a jogalkalmazó szervek döntéseire vonatkozó kiszámíthatósági és előre láthatósági elvárás [lásd pl. 3173/2015. (IX. 23.) AB határozat 52. pont és az ott hivatkozott joggyakorlat]. A jelen esetben a Törvényszék és a Kúria túlléptek a jogértelmezés

keretein, amikor nem vették figyelembe a jogszabályi rendelkezések egyértelműen megállapítható célját.

69. Összefoglalva: „A bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelvével” [12/2021. (IV. 14.) AB határozat 23., 28-29. pont, lásd még 23/2018. (XII. 28.) AB határozat 28. pont].
70. Az Indítványozó álláspontja szerint a személyes adatok védelméhez való jogának érvényesülését alapvetően érintő jelen hatásköri kérdést nem lehet pusztán nyelvtani, illetve közelebbről meg nem határozott formállogikai megállapításra hivatkozva eldönteni, különösen úgy, hogy az Alaptörvény 28. cikke által előírt indokolási és jogértelmezési módszer alkalmazása a fent hivatkozottak szerint ezzel éppen ellentétes eredményre vezetne, de ezeket a támadott bírói döntések teljesen kirekesztették az indokolásukból, nincs nyoma annak, hogy ezek a szempontok egyáltalán felmerültek volna az Indítványozó kifejezett hivatkozásai ellenére. Az Indítványozó a fentiek szerint azonban bemutatta, hogy a támadott ítéletekben foglalt jogértelmezés nyelvtanilag sem állja meg helyét, kifejezetten ellentétes mind a személyes adatok védelméhez való jog hazai szabályozási előzményeivel, és a releváns jogszabályhelyek jogalkotói indokolásával, de az Alaptörvény 28. cikkben foglalt józan ész követelményével is.
71. Az Indítványozó továbbá utal arra, hogy a támadott ítéletek jogértelmezésének következménye egyben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelme is nem csak a magyar jogban, hanem uniós szinten is. Az Indítványozó rámutat, hogy a GDPR 99. cikke értelmében a GDPR valamennyi tagállamban kötelező és alkalmazandó. A GDPR (129) preambulumbekkezdése rögzíti továbbá, hogy „E rendelet Unió-szerte következetes végrehajtásának és e végrehajtás következetes nyomon követésének biztosítása érdekében a felügyeleti hatóságokat minden tagállamban ugyanazokkal a feladatokkal és tényleges hatáskörökkel kell felruházni, ideértve a vizsgálati hatáskört, a korrekciós és szankciós hatáskört és a szankciókat, valamint az engedélyezési és a tanácsadási hatáskört, különösen a természetes személyek panaszával kapcsolatos ügyekben, továbbá – az ügyészi hatóságok tagállami jog szerinti hatásköreinek sérelme nélkül – az arra vonatkozó hatáskört, hogy e rendelet megsértése esetén az igazságügyi hatóságokhoz forduljanak, és bírósági eljárást kezdeményezzenek. E hatáskörök magukban foglalják az adatkezelés átmeneti vagy végleges korlátozását, ideértve az adatkezelés tilalmának elrendelésére vonatkozó jogosultságot...”
72. Az Indítványozó a joggyakorlatának kialakítása során mindig és következetesen tekintettel van arra is, hogy jogértelmezése egyben uniós kihatású is. Az Indítványozó által ismert más tagállami gyakorlatok nem a támadott ítéletekben foglalt jogértelmezést követik, amiből az következik, hogy az Ítélettel megbomlott – uniós szinten is, de a magyar gyakorlatban is – a jogegység, és ezen keresztül mind az érintettek, mind az adatkezelők jogbiztonsága. Az Indítványozó által beszerzett más tagállami felügyeleti hatósági válaszok szerint, 7-ből 7 esetben (bolgár, osztrák, dán, liechtensteini, francia, román, litván) a tagállamok elismerik a felügyeleti hatóság ex officio törlési felhatalmazottságát a jelen ügyben is vizsgált GDPR-beli rendelkezések esetén. Az

osztrák tagállami felügyeleti hatóság adott válasz szerint például jogszerűen elrendelhető a személyes adatok törlése jogellenes adatkezelés esetén, függetlenül attól, hogy az érintett előzetesen kérte-e a törlést (a GDPR 12. cikkének (3) bekezdése és a GDPR 17. cikke szerint), vagy a vizsgálatot hivatalból kezdeményezték. A válasz szerint az uralkodó osztrák ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a "hivatalból" hozott végzések a GDPR 58. cikkének (2) bekezdése szerinti korrekciós hatáskörök eredménye, összefüggésben a GDPR és általában az uniós jog elveivel. Míg a GDPR 58. cikk (2) bekezdésének c) pontja alapján a tagállami felügyeleti hatóság jogosult arra, hogy elrendelje, hogy az adatkezelő teljesítse az érintettnek a GDPR szerinti jogainak gyakorlására irányuló kérelmét, addig a GDPR 58. cikk (2) bekezdésének g) pontja alapján az osztrák felügyeleti hatóság jogosult arra is, hogy - ebben az esetben az érintett kérelmétől függetlenül - elrendelje a személyes adatok helyesbítését vagy törlését, illetve az adatkezelés korlátozását a 16., 17. és 18. cikk alapján. Bár a személyes adatok törlése az 58. cikk (2) bekezdésének d) pontján is alapulhat, mivel ez felhatalmazza a felügyeleti hatóságot arra, hogy utasítsa az adatkezelőt, hogy az adatkezelési műveleteket általában véve hozza összhangba a rendelkezésekkel, az osztrák adatvédelmi hatóság a GDPR 58. cikke (2) bekezdésének g) pontját tekinti erre az esetre konkrétabb rendelkezésnek. Az osztrák álláspont szerint mivel a személyes adatok jogellenes feldolgozása potenciálisan az általános adatvédelmi rendelet 8. cikkének (A személyes adatok védelme) megsértését eredményezi, a hivatalból történő törlésre való felszólítás kizárása nem lenne összhangban az általános adatvédelmi rendelettel és a hatékonyság elvével. A francia hatóság ezzel egyező álláspontját például azzal is kiegészíti, hogy a francia adatvédelmi hatóság számára a jogellenesen kezelt személyes adatok törlésének elrendelésére vonatkozó hatáskör olyan jogérvényesítési kérdés, amely nem függhet az érintett által benyújtott kérelemtől.

73. Továbbá utal arra az Indítványozó, hogy a Kúria ítéletével szinte egyidejűleg a Fővárosi Törvényszék a 104.K.707.693/2020/10. számú ítéletében a Kúriával ellentétes eredményre jutott, és fel sem merült az Indítványozó hatásköri kizártsága.

IV.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont: a Felülvizsgálati Ítélet az Indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés]

IV.2.1. Az Európai Unió Bírósága előtti eljárás hivatalból történő kezdeményezésének elmulasztása

74. Az Alkotmánybíróság a közigazgatási perben alperesként megjelentő közhatalmi szervek tisztességes bírósági eljáráshoz való joga kapcsán hozott 3328/2020. (VIII. 5.) AB határozata szerint a „*a fair trial* olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás 'méltánytalan' vagy 'igazságtalan', avagy 'nem tisztességes'» (ABH 1998, 95) {legutóbb megerősítette a 3254/2018. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [41]}. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog érvényesülésének megítélését minden esetben tartalmi vizsgálathoz kötötte: »elemezte az alapjog állított sérelmére vezető jogszabályi környezetet és bírói döntést, a szabályozás célját és a konkrét ügy tényállását, majd pedig – mérlegelés eredményeként – mindezekből vont le következtetéseket az adott esetre nézve megállapítható alapjogsérelemre nézve» {23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [27], vö. 20/2017. (VII. 18.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.), Indokolás [17]; 3102/2017. (V. 8.) AB határozat, Indokolás [18]}. A 20/2017. (VII. 18.) AB határozat az önkényes

bírói jogértelmezés kapcsán elvi élel mondta ki, hogy: „A bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja.” (Indokolás [23]).

75. Az Indítványozó álláspontja szerint a Törvényszék és a Kúria elmulasztotta az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának a kezdeményezését a GDPR rendelkezéseinek értelmezése céljából, biztosítva az uniós jog, a közvetlenül alkalmazandó GDPR Uniós szinten egységes értelmezését és alkalmazását.
76. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikkének b) pontja rögzíti, hogy az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése tárgyában.
77. A jelen ügyben a Törvényszék és a Kúriának elmulasztotta annak észlelését, hogy olyan kérdés merült fel, amely kapcsán szükséges az Európai Unió Bíróságához történő fordulás [lásd a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 34. §-ának a) pontját és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 130. §-ának (1) bekezdését].
78. Az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárása hivatalból történő kezdeményezésének elmulasztásával sérelmet szenvedett az Indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való, az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése szerinti joga és korlátozódott az Indítványozó számára az Alaptörvény VI. cikkének (4) bekezdésében biztosított ellenőrzési hatáskör.
79. Az Elsőfokú és a Felülvizsgálati Ítélet a tisztességes bíróság eljáráshoz való jog, és ezáltal a jogorvoslathoz való jog sérelmére vezetett, mivel a bíróságok a CILFIT-kritériumok alapján jelen ügyben kötelesek lettek volna az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezni, de ezt elmulasztották. Jelen esetben a mulasztás Alaptörvénybe ütközik, mivel az ítéletek egyértelműen csökkentették a korábbi – szintén uniós jogon alapuló – jogvédelem szintjét, és ezt a körülményt a bíróságoknak az Alaptörvény 28. cikke alapján minimálisan fel kellett volna ismerniük. Az Indítványozó álláspontja szerint, ha az Elsőfokú és a Felülvizsgálati Ítélet a fenti alkotmányos érveket nem is tartották volna elég erősnek a nyelvtani-logikai értelmezésük felülírására, ahhoz elég erősnek kellett volna tartaniuk legalább, hogy ezen értelmezésüknek a megerősítését kérik az Európai Unió Bíróságától különös tekintettel a korlátozott precedens-rendszer bevezetett intézményre is. Ehelyett azonban a Kúria és a Törvényszék is pusztán a nyelvtani értelmezés alapján szembement az AB által korábban megfogalmazott alkotmányos követelményekkel, a korábbi hazai joggyakorlattal és az uniós tagállamok több adatvédelmi felügyelő hatósága által egységesen követett gyakorlattal is.
80. Az Indítványozó álláspontja szerint a jelen ügyben előállt helyzetben az eljáró bíróságoknak fel kellett volna tárniuk az uniós jog valamennyi aspektusát, így az általános adatvédelmi rendelet 58. cikk (2) bekezdés d) és g) pontját nem lehetett volna a jogszabály céljától elszakítva értelmezni. Az Indítványozó álláspontja szerint az

előzetes döntéshozatal mellőzése eléri az alkotmányellenesség szintjét, amennyiben az ügy szempontjából releváns uniós jogi kérdés értelmezésének kétsége esetén a bíróság nem kérelmez előzetes döntéshozatali eljárást. Az Indítványozó rámutat, hogy a Felülvizsgálati Ítéletet hozó Kúria végső fórumként erre köteles lett volna. Az Elsőfokú Ítélet és a Felülvizsgálati Ítélet nem reflektált kellően a felmerült uniós jogi kérdésre, és ezen keresztül sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése.

IV.2.2. Az indokolási kötelezettség és a felülvizsgálati kérelemhez kötöttség megsértése

81. Az indokolt bírói döntéshez fűződő jog az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül jelentkezik. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal. Az Alaptörvény 28. cikk első mondata úgy rendelkezik, hogy "[a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik." Az Alaptörvény 28. cikke tehát a bíróságokkal szemben azt a követelményt fogalmazza meg, hogy ítélezésük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék és alkalmazzák. Figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály értelmezési kötelezettségre is, az Alkotmánybíróság azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e [7/2013. (III. 1.) AB határozat].
82. Ezen AB határozat szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.
83. Az Indítványozó álláspontja szerint a jelen ügyben felvetődő alapjogi érintettségre, a felügyeleti hatóság alkotmányos jogállására és hatáskörére tekintettel a támadott bírói ítéletek, de különösen a Felülvizsgálati Ítélet, az indokolási kötelezettségüknek nem tettek eleget.
84. A Felülvizsgálati Ítélet saját maga is kifejezetten utalva erre, olyan kérdést vizsgált hosszasan (ti. hogy az Indítványozó kellően indokolt-e), amely nem volt a felülvizsgálati eljárás tárgya, míg az Indítványozó olyan lényeges észrevételeit és felülvizsgálati érveinek vizsgálatát mellőzte, amelyek viszont érdemben érintették volna az elbírálandó jogkérdés megítélését, mind alkotmányossági, mind uniós jogi szempontból (lásd I/5. melléklet). Az Indítványozó álláspontja szerint sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz, a jogorvoslathoz és az indokolt bírói döntéshez való

jogot, ha a Kúria olyan jogsértésben foglalt állást, amely álláspontja szerint sem volt tárgya a felülvizsgálati eljárásnak, ugyanakkor a felek, és különösen a felülvizsgálati indítványt benyújtó fél nem kérték a vizsgálatát, de a felülvizsgálati kérelem lényeges tartalma eközben elbírálatlan maradt. A Kúria maga is végül érdemben elbírálatónak tartotta az érintett jogkérdést, így az Indítványozó számára érthetetlen a Felülvizsgálati Ítéletnek az érdemi felülbíráhatatlanságra és az Elsőfokú Ítélet által ezek szerint elkövetett lényeges eljárási hibájára vonatkozó fejtegetése, amelynek következményét maga a Kúria sem vonta le. Az Indítványozó álláspontja szerint a per valamennyi szereplője számára világos volt az eldöntendő jogkérdés, ráadásul az Elsőfokú Ítélet egyébként hivatalbóli bizonyítás körébe tartozó kérdésben foglalt állást (semmisség), így az Indítványozó emiatt sem ért egyet az érdemi felülbíráhatatlanságra vonatkozó indokolással. Ugyanakkor így a Felülvizsgálati Ítélet ellentmondásos, a felülvizsgálati kérelmet túllépve és jelentősen ki sem merítve foglalt állást a fenti jelentős jogkérdésben. Mindez az Indítványozó álláspontja szerint eléri az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében foglalt alapvető jog sérelmét.

V.A végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem

85. Az Indítványozó kéri, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság az Abtv. 61. § (1) bekezdés a)-b) pontja alapján a Fővárosi Törvényszék 105.K.706.125/2020/12. számú ítéletének és a Kúria Kfv.II.37.001/2021/6. számú ítéletének végrehajtását függeszse fel.
86. Az Indítványozó e körben előadja, hogy az alkotmányjogi panaszának egyik jogalapja az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának második fordulata, vagyis a hatásköreinek alaptörvény-ellenes korlátozása.
87. Az Indítványozó jelenleg is folytat olyan adatvédelmi hatóság eljárásokat, amelyben a jogsértés megállapításának következménye a jogellenesen kezelt személyes adatok törlése, illetve megsemmisítése lehet.
88. A támadott ítéletek nem csak a konkrét ügyre, hanem valamennyi adatvédelmi hatósági eljárásra kihatnak, a támadott ítéletek alkalmazásától és figyelembevételétől az Indítványozó – közigazgatási hatósággént, figyelemmel az 121/2009. (XII. 17.) AB határozatban foglaltakra is⁶ – nem tekinthet el. Ez azonban szükségszerűen azzal járhat, hogy az Indítványozó ezekben az ügyekben – a semmisségi ok miatt – érvényesen és joghatályosan nem tehet törlési/megsemmisítési intézkedést, az ugyanis a bírósági eljárásban hivatalból figyelembe veendő semmisségi okként az intézkedés megsemmisítését vonná maga után. A támadott ítéletek folytán így akár a tisztelt Alkotmánybíróság kedvező döntése esetén is reparálhatatlan és visszafordíthatatlan helyzet következhet be, veszélyeztetve a személyes adatok védelméhez való jog tényleges érvényesülését. Ezért az Indítványozó álláspontja szerint jelentősebb érdek fűződik ahhoz, hogy a támadott ítéletekben foglalt jogértelmezés ideiglenesen, a tisztelt Alkotmánybíróság döntéséig ne érvényesülhessen.

⁶ „A közigazgatásra kötelező jogszabályok értelmezésére egyébként a közigazgatás szervei általában jogosultak, és e tevékenységüket, mint minden más közigazgatási tevékenységet, az irányításra jogosult szervek irányíthatják. Ennek korlátja a bírósági jogértelmezés elsődlegessége, amit az Alkotmány 50. § (2) bekezdése biztosít. A közigazgatási határozatok törvényességének ellenőrzése a bíróságok hatásköre, így a közigazgatás jogértelmezésének követnie kell a bírói gyakorlatot.”

89. E körben az Indítványozó utal arra is, hogy a GDPR egységes uniós jogi érvényesülése a magyar bírósági döntések folytán biztosan sérelmet szenvedett. Jelenleg ebből az következik, hogy mivel más tagállami hatóságok elrendelik a törlést, a magyar felügyeleti hatóság azonban ezt nem teheti meg és a jövőben sem tehetné meg a bírói ítéletek folytán, fennáll annak a lehetősége, hogy az adatkezelés Magyarországra telepítésével jogsértő adatkezelői magatartásra kerülhet sor, és megkerülhetővé válik az egységes európai szintű jogvédelem.

90. A GDPR egységes uniós jogi érvényesülésének sérelme mellett sérelmet szenved

- a lojális együttműködés elve [EUSZ 4. cikk (3) bekezdés], amelynek értelmében a tagállamok kötelesek az uniós jog megsértéséből eredő jogellenes következményeket megszüntetni, és olyan eljárási szabályokat megállapítani a jogalanyok uniós jogból eredő jogainak védelme céljára, amelyek nem kevésbé előnyösek, mint a hasonló, belső jellegű jogorvoslatokra vonatkozók (az egyenértékűség elve), és nem teszik a gyakorlatban lehetetlenné vagy túlságosan nehézé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását (a hatékony érvényesülés elve) (lásd pl. Valoris ítélet C-677/19., ECLI:EU:C:2020:825, 21. pont. és az ott hivatkozott joggyakorlat),
- a hatékony érvényesülés elve, mivel az Elsőfokú és a Felülvizsgálati Ítéletakadályozza az uniós jogok hatékony érvényesítését,
- a tényleges együttműködés elve, mivel az Elsőfokú és a Felülvizsgálati Ítélet rendkívül nehézé az uniós jog által biztosított jogok érvényre juttatását,
- az uniós hűség elve, amely szerint a tagállamok kötelezettsége az, hogy jogalkotásukban és a jogalkalmazásuk során segítsék az uniós célok elérését, tartózkodjanak minden olyan intézkedéstől, ami hátráltatja a közösségi kötelezettségek teljesítését. A közösségi jog alkalmazása a tagállam valamennyi szervezetére, így a bíróságokra is kötelezettséget ró.

91. Amint az előzőleg az Indítványozó már bemutatta, az Elsőfokú és a Felülvizsgálati Ítélet egyik következménye az, hogy az Infotv.-en alapuló adatkezelés esetén az Infotv. alapján a felügyeleti hatóságot továbbra is megilleti a törlésre utasítás, a GDPR-on alapuló adatkezelés esetén azonban nem. Ez a tényleges érvényesülés elvére tekintettel is aggályos. Ezen elv kapcsán az Európai Unió Bíróságának állandó ítélkezési gyakorlat szerint az adott területre vonatkozó uniós szabályozás hiányában a jogalanyok számára biztosított jogok védelmének biztosítására irányuló bírósági felülvizsgálatra vonatkozó eljárási szabályok meghozatala az eljárási autonómia elve alapján az egyes tagállamok belső jogrendjébe tartozik, azzal a feltétellel azonban, hogy e szabályok nem lehetnek kedvezőtlenebbek a hasonló jellegű belső jogi helyzetekre vonatkozókhöz képest (az egyenértékűség elve), és nem tehetik a gyakorlatban lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jog által biztosított jogok gyakorlását (lásd pl. Profi Credit Slovakia ítélet, C-485/19., ECLI:EU:C:2021:313 52. pont és az ott hivatkozott joggyakorlat). A jelen esetben a Törvényszék Ítélete és a Kúria Ítélete azzal a következménnyel jár, hogy a GDPR szerinti adatkezelés esetén az Indítványozó kedvezőtlenebb helyzetbe kerül, nem élhet a törlésre utasítással, míg az Infotv. alapján történő adatkezelés kapcsán igen – ami egyben az érintetteknek az Alaptörvény VI. cikkének (3) bekezdésében foglalt joga védelmi szintjének csökkenéséhez is vezet. Ez az egyenértékűség elvének sérelmét is felveti.

VI. Egyebek

92. Az Indítványozó kéri, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz indítvány *szoron kívüli* elbírálását szíveskedjen elrendelni. Ahogy az Indítványozó kifejtette, közigazgatási hatósággént nem tekinthet el a támadott bírói döntések alkalmazásától. Az azokban kifejtett jogértelmezés azonban alapvetően érinti és korlátozza az Indítványozó Alaptörvényben foglalt hatásköreinek gyakorlását, vagyis a személyes adatok védelmének biztosítását. Figyelemmel továbbá arra is, hogy a támadott bírói döntések az uniós tagállami hatósági gyakorlatokhoz képest is eltérő jogértelmezést fogadtak el, az Indítványozó megítélése szerint alapvető érdek fűződik az alkotmányjogi panasszal érintett kérdések lehető leggyorsabban megvalósuló egységes értelmezése iránt.

93. Nyilatkozom arról, hogy az ügyben az Indítványozó perújítást nem kezdeményezett.

94. Az indítvány és a személyes adatok nyilvánosságra hozhatóságáról szóló nyilatkozatot mellékelem (I/6. számú melléklet).

Budapest, 2021. május 26.

Tisztelettel:

Dr. Dudás Zsolt János ügyvéd
Dudás Hargita Zsófia Ügyvédi Iroda

Mellékletek:

I/1. számú melléklet: ügyvédi meghatalmazás

I/2. számú melléklet: Indítványozó NAIH/2020/974/4. számú határozata

I/3. számú melléklet: a Fővárosi Törvényszék 105.K.706.125/2020/12. számú ítélete

I/4. számú melléklet: a Kúria Kfv.II.37.001/2021/6. számú ítélete

I/5. számú melléklet: Indítványozó felülvizsgálati kérelme

I/6. számú melléklet: nyilatkozat az indítvány és a személyes adatok nyilvánosságra hozhatóságáról